

גליון
בת עיין

- פרשת תולדות תשע"ט -

דְּרוּשֵׁים לְפָרֶשֶׁת תּוֹלְדוֹת

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הֵנָּה עָשָׂו נִקְרָא גְדוֹל וַיַּעֲקֹב נִקְרָא קָטָן, הוֹלִיד אֶת יִצְחָק וְגו'. הֵנָּה כֹּל מִפְרָשֵׁי הַתּוֹרָה כּוֹלֵם פִּירְשׁוּ אֶת הַפְּתוּב הִזָּה בְּטוֹב טַעַם. וְגַם אֲנִי אֶעֱנֶה חִלְקִי לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעֲתִי עַל דְּרָךְ הַמּוֹסֵר. כְּמֵאֲמַר הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כו, טו) 'וַתִּקַּח רַבֵּקָה וְגו' עָשָׂו בְּנֵה הַגְּדוֹל וְגו' אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן, וְהַטַּעַם, כִּי עָשָׂו הוּא מְקוֹר הַגְּדֻלּוֹת וְהַעֲבָרָה מִהַקְּלִיפוֹת, כְּמֵאֲמַר

The Sign of True Humility

The parasha begins by telling us, "These are the children of Yitzchak..." However, it doesn't state his children. Instead of telling us who his children were, the Torah states, "Avraham gave birth to Yitzchak." The Bat Ayin explains that the pasuk is referring to the perfect level of humility that Yitzchak achieved, which is alluded to in his attributing his spiritual accomplishments to the merit of Avraham. In this derasha, the Bat Ayin explains the different levels of humility and how they are alluded to in the pesukim of our parasha.

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק וְגו'. (בְּרֵאשִׁית כה:יט)

"These are the children of Yitzchak ben Avraham. Avraham gave birth to Yitzchak." (Beraishit 25:19)

הֵנָּה כֹּל מִפְרָשֵׁי הַתּוֹרָה כּוֹלֵם פִּירְשׁוּ אֶת הַפְּתוּב הִזָּה בְּטוֹב טַעַם. וְגַם אֲנִי אֶעֱנֶה חִלְקִי לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעֲתִי עַל דְּרָךְ הַמּוֹסֵר.

All commentaries on the Torah explain this pasuk in good taste. I will also contribute my share, as it seems to my humble opinion, following the path of mussar:
This pasuk is difficult to understand

for two reasons. First, instead of listing Yitzchak's children, it talks about Yitzchak's birth! Second, it is unnecessary to mention that Avraham gave birth to Yitzchak, especially since the pasuk just stated that Yitzchak was the son of Avraham.

Yaakov characterizes humility, while arrogance is embodied by Esav.

הַפְּתוּב (שם לו, לא) 'וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם' וְגו' שְׁמֵהֶם נִתְּהוּ הַקְּלִיפּוֹת, וְדִי לְמַבְיֵן. וְכַמְאֵמֶר עֲשׂו (שם

לג, ט) 'יֵשׁ לִי רֵב' וְגו' מְגוֹדֵל הַגְּאֻוֹה וְהַגְּדֹלוֹת שְׁהִיָּה בּוֹ בְּעֵצְמוֹ. אֲבָל יַעֲקֹב הוּא מֵצַד הַקְּדוּשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ תְּמִיד הַכְּנָעָה

א. עיין שער ההקדמות (להאריז"ל) דרוש עולם האצילות: דע, כי בתחלה כשיצאו אלו הי' ספירות, לא היה עדיין בהם תקון, אמנם יצאו אז בבחינת היותם י' נקודות בלבד, והיה בהם ח' עצמות וכלים, ר"ל, אור, וכלי. ולהיותם בלי תקון, לכן בחינת הכלים שבהם, לא יכלו לסבול האור העליון, ונתבטלו ומתו, ואלו הם סוד המלכים שמתו, כמ"ש באדרת נשא, בפסוק 'ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום' וכו'. וכבר ביארנו הטעם, למה יצאו מתחלתם בלתי תיקון, ואמרנו, כי כונת המאציל העליון היתה, לברוא בעולם הזה מציאות הקליפות החזקות, שהם צריכות בעוה"ז, לשלם פורענותן של רשעים, העוברים על דבריו ית', ואלולי כן לא היה שחר ועונש בעוה"ז כלל, ולכן יצאו הי' ספירות הנז' בראשונה בלי תיקון, ועי"כ מתו הכלים ההם. ואחר מיתתם, יצאו ונבראו הקליפות מהזהמא ומהסיגים שבהם, ואחרי שיצאו והובררו מהם הקליפות, אז כל בחינת הקדושה והטהרה שהיתה בכלים ההם, נתעלת למעלה, וחזרה להתקן ע"י התיקון, ונשארה נקיה מן הסיגים הנזכרים.

Edom... It is **from them that the kelipot came into existence.** The tradition of Kabbalah teaches that when the Torah lists the kings of Edom and their deaths, it is hinting to a spiritual existence, which became broken. This is known as the "*shevirat hakeilim*." The *Kelipot* and the attribute of arrogance were created from the experience of these spiritual vessels shattering. Esav's nation is Edom and, therefore, Esav is considered the source of the *kelipot* and arrogance.

הִנֵּה עֲשׂו נִקְרָא גְדוֹל וְיַעֲקֹב נִקְרָא קָטָן, כְּמֵאֵמֶר הַכְּתוּב (בראשית כז, טו) 'וַתִּקַּח רִבְקָה וְגו' עֲשׂו בְּנֵה הַגְּדוֹל וְגו' אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן,'

Esav is referred to as "big," while Yaakov is referred to as "small." This is like the pasuk says (Bereishit 27:15), "Rivkah took the clothes of Esav, her big son... and put them on Yaakov, her small son."

וְהַטֵּעַם, כִּי עֲשׂו הוּא מְקוֹר הַגְּדֹלוֹת וְהַגְּאֻוֹה מִהַקְּלִיפּוֹת,

The reason that Esav is called the big son because he is the source of grandeur and arrogance that emanates from the kelipot.

וְכַמְאֵמֶר עֲשׂו (שם לג, ט) 'יֵשׁ לִי רֵב' וְגו' מְגוֹדֵל הַגְּאֻוֹה וְהַגְּדֹלוֹת שְׁהִיָּה בּוֹ בְּעֵצְמוֹ.

This is like Esav said when Yaakov offered him a abundant gifts, **(Bereishit 33:9) "I have a lot."** This statement illustrates how Eisav spoke with arrogance (see Rashi 33:11).

כְּמֵאֵמֶר הַכְּתוּב (שם לו, לא) 'וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם' וְגו' שְׁמֵהֶם נִתְּהוּ הַקְּלִיפּוֹת, וְדִי לְמַבְיֵן.

This is like the pasuk states (Bereishit 36:31) "These are the kings that ruled in the land of

אֲבָל יַעֲקֹב הוּא מֵצַד הַקְּדוּשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ תְּמִיד הַכְּנָעָה וְעֵנְוָה לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל כֵּן נִקְרָא

וזה שאמר הכתוב (מלאכי א, ב) 'הלוא אח עשו ליעקב', פירוש מלת אח מרמז א' ח', רצונו לומר אחד משמיני שבשמינית שבגאון נתן עשו ליעקב, (וקבלו יעקב להפכו כנ"ל), ואף על פי כן 'ואהב את יעקב' וגו' רצונו לומר על כל פנים אני אוהב רק את יעקב, כי עיקרו הוא בחינת הקדושה והכנעה וענוה,

וענוה לפני השם יתברך, על כן נקרא קטן, מפני בחינת הקטנות והכנעה שיש בו, ולכן אמרו שאסור לשום תלמיד חכם בני יעקב להתייחר ושיהיה בו גאון וגסות, כי אם שמיני שבשמינית כדאיתא בגמרא (סוטה ה.), ואפילו זה החלק אינו מבחינת יעקב, כי אם מעשו לוקחים זה החלק שמיני שבשמינית, בכדי להפכו לקדושה.

קטן, מפני בחינת הקטנות והכנעה שיש בו.

However, Yaakov was from the side of holiness. He was always submissive and humble before Hashem. Therefore, Yaakov is called "small" (קטן), due to his attribute of smallness and submission that he possessed.

A talmid chacham should have an eighth of an eighth of haughtiness

ולכן אמרו שאסור לשום תלמיד חכם בני יעקב להתייחר ושיהיה בו גאון וגסות, כי אם שמיני שבשמינית כדאיתא בגמרא (סוטה ה.),

Therefore, Chazal said that it is prohibited for any Torah scholar, the descendants of Yaakov, to cause himself to be arrogant. They may only have an eighth of an eighth of arrogance, as the Gemara (Sotah 5a) teaches.

ואפילו זה החלק אינו מבחינת יעקב, כי אם מעשו לוקחים זה החלק שמיני שבשמינית, בכדי להפכו לקדושה.

Even this small portion of arrogance isn't from Yaakov's attributes. Rather the talmid chacham acquires an "eighth of an eighth" of

arrogance from Esav, so he can turn it into kedushah. A talmid chacham must have an eighth of an eighth of arrogance so people will respect him and his rulings. By using arrogance for a good purpose, the talmid chacham transforms the arrogance to holiness.

וזה שאמר הכתוב (מלאכי א, ב) 'הלוא אח עשו ליעקב',

This is the explanation of the pasuk that says (Malachi 1:2), "Behold, Esav was a brother to Yaakov..."

פירוש מלת אח מרמז א' ח', רצונו לומר אחד משמיני שבשמינית שבגאון נתן עשו ליעקב, (וקבלו יעקב להפכו כנ"ל).

The meaning of the word אח (which is spelled with the letters א' and ח'), is that Esav gave one eighth of an eighth of arrogance to Yaakov since the letter א' represents the number one and the letter ח' represents the number eight. Therefore, the words "Esav was a brother to Yaakov" mean that Esav gave a measurement of arrogance to Yaakov (and Yaakov accepted it, so he could turn it into holiness).

ואף על פי כן 'ואהב את יעקב' וגו' רצונו

בו בְּחִינַת עֲנוּהָ², וְאִם כִּי גַם זֶה הוּא מִדָּה טוֹבָה, אָבֵל יֵשׁ מִדְּרִיגָה לְמַעְלָה הַיְמָנָה, וְהוּא שֶׁהוּא עֲנִיו וְגַם אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא עֲנִיו, כְּמִבּוֹאֵר בְּסֵפֶר אֹר חַחִיִּים (שְׁמוֹת לר, כט) עַל פְּסוּק (במדבר יב, ג) 'וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנָו מְאוֹד', חֶסֶר יו"ד¹,

וְשִׁמוֹ מְרַמֵּז לְזֶה יַעֲקֹב י'-עֶקֶב, רְצוֹנוֹ לֹמַר יו"ד הוּא הַקְּטָנָה שְׁבָאוֹתִיּוֹת, עֶקֶב מְרַמֵּז לְבְּחִינַת וְנִפְשֵׁי כְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה הַנְּדוּשׁ בְּעֶקֶב, וּמְרַמֵּז לְשְׁנֵי בְּחִינּוֹת וּמְדֻרְיָגוֹת שֵׁשׁ בְּמִדַּת עֲנוּהָ, כִּי יֵשׁ מִי שֶׁהוּא עֲנִיו אָבֵל מְרַגֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ שֵׁשׁ

ב. והוא בחינת אות יו"ד שהיא הקטנה שבאותיות.

ג. לשון האור החיים שם: כי מצינו שמדת הענוה למעלה מכל, כאומרם ז"ל (שיהש"ר א, ט) מה שעשתה חכמה עטרה לראשה שהיא היראה, דכתיב (תהלים קיא, י) 'ראשית חכמה יראת ה',

לומר על כל פנים אני אוהב רק את יעקב, כי עיקרו הוא בחינת הקדושה והכנעה וענוה.

The pasuk concludes that by telling us that, **nevertheless**, ואהב את יעקב, "**I love Yaakov.**" This means to say that Hashem declares "**I only love Yaakov, because his essence holiness, submission, and humility.**" Although it was necessary for Yaakov to take an eighth of an eighth of arrogance from Esav to use for holy purposes, he was concerned that Hashem would, nevertheless, be displeased with any measure of arrogance. Yet, since the essence of Yaakov was holiness and humility, Hashem affirmed His love for Yaakov in spite of the minimal degree of arrogance that he accepted in order to further his service of Hashem. In contrast, the Meor Einayim explains that Hashem despised even the most minimal degree of arrogance that was present in Esav.

The highest level of humility is not being aware that he is humble

וְשִׁמוֹ מְרַמֵּז לְזֶה יַעֲקֹב י'-עֶקֶב, רְצוֹנוֹ לֹמַר יו"ד הוּא הַקְּטָנָה שְׁבָאוֹתִיּוֹת, עֶקֶב מְרַמֵּז לְבְּחִינַת וְנִפְשֵׁי כְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה הַנְּדוּשׁ בְּעֶקֶב, וּמְרַמֵּז לְשְׁנֵי בְּחִינּוֹת וּמְדֻרְיָגוֹת שֵׁשׁ בְּמִדַּת עֲנוּהָ,

The name יעקב indicates his **humility**, as יעקב is comprised of the letters י'-עֶקֶב יו"ד. **is the smallest letter** (which represents humility) **and** the word עקב (**heel**) **hints to** the line that appears at the end of the Shemoneh Esrei, which states, **"I should be like dirt** [which people trample on with their heels] **before all.**" The name יעקב, therefore, **alludes to two types and levels of humility.**

כִּי יֵשׁ מִי שֶׁהוּא עֲנִיו אָבֵל מְרַגֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ שֵׁשׁ בּוֹ בְּחִינַת עֲנוּהָ, וְאִם כִּי גַם זֶה הוּא מִדָּה טוֹבָה, אָבֵל יֵשׁ מִדְּרִיגָה לְמַעְלָה הַיְמָנָה, וְהוּא שֶׁהוּא עֲנִיו וְגַם אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא עֲנִיו,

This is because some humble people are aware that they are humble, which is also a good level. However, a greater level is attained by one who is humble and isn't even aware that he is humble.

וְזֶה הַבְּחִינָה יִרְשׁ יַעֲקֹב מִיִּצְחָק אָבִיו שְׁהִיָּה
בו שְׁנֵי הַבְּחִינֹת הָאֱלוֹ, וּמָסַר אֶת
נַפְשׁוֹ לַה' וּפָשַׁט אֶת צְוָאָרוֹ לְהִשְׁחֵט
לְעוֹלָה לַה', וְעַם כָּל זֶה לֹא הִחְזִיק טוֹבָה

כִּי מִבֵּין בְּדַעְתּוֹ שְׁלֹפֵי עַרְףְּ קִטְנוּתוֹ
וְשִׁפְלוּתוֹ וּפְחִיתוּת עֲרֻכּוֹ עֲדִינּוֹ הוּא נִקְרָא
מִתְגַּאֲה נֶגְדַּ גְדוּלְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְמַלְת יַעֲקֹב
מְרוּמָז שְׁנֵי בְחִינֹת הָאֱלוֹ.

עשתה ענוה עקב לסנדלה דכתיב (משלי כב, ד) 'עקב ענוה יראת ה'", ומצינו שהעידה התורה על משה שעניו מאוד מכל האדם (במדבר יב, ג), וכשומר ה' לכתוב הדברים מצינו לו שלא כתב 'עניו' אלא 'ענו' חסרה יו"ד, ואף זה מן הענוה, ובשכר זה זכה לקרני הוד, כי הפליא ברצונו יתברך, גם ה' הפליא חסדו לו בשנותו מכל האדם.

ד. והוא בחינת עקב ונפשי כעפר לכל תהיה הנדוש בעקב.

כַּמְבוֹאֵר בְּסֵפֶר אוֹר הַחַיִּים (שמות לד, כט) על
פְּסוּק (במדבר יב, ג) 'וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנוּ מְאֹד',
חֶסֶר יו"ד,

This is like the concept explained in the Sefer Ohr HaChaim (Shemot 34:29) on the pasuk (Bamidbar 12:3) "The man Moshe was very humble." The word **is written without a** יו"ד. This implies that Moshe thought he hadn't attained perfect humility. Moshe, therefore, wrote the word עני missing the letter 'י'.

כִּי מִבֵּין בְּדַעְתּוֹ שְׁלֹפֵי עַרְףְּ קִטְנוּתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ
וּפְחִיתוּת עֲרֻכּוֹ עֲדִינּוֹ הוּא נִקְרָא מִתְגַּאֲה נֶגְדַּ
גְדוּלְתוֹ יִתְבָּרַךְ,

He [Moshe] understood that, despite his lowliness and inadequacies, he was still considered somewhat arrogant in comparison to the greatness of Hashem. Moshe felt that he should strive to attain even greater humility taking into account the greatness of Hashem and, therefore, he perceived his humility as haughtiness.

וּבְמַלְת יַעֲקֹב מְרוּמָז שְׁנֵי בְחִינֹת הָאֱלוֹ.

The word יַעֲקֹב alludes to these two forms of humility in which one is aware of the humility that he has attained and in which one is unaware of the great level of humility that he has attained.

The concept of "olah temimah" refers to both levels of humility

וְזֶה הַבְּחִינָה יִרְשׁ יַעֲקֹב מִיִּצְחָק אָבִיו שְׁהִיָּה בו
שְׁנֵי הַבְּחִינֹת הָאֱלוֹ,

Yaakov inherited this level of humility from his father, Yitzchak, who had both of these forms of humility.

וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לַה' וּפָשַׁט אֶת צְוָאָרוֹ
לְהִשְׁחֵט לְעוֹלָה לַה',

Yitzchak **risked his life for Hashem** when he **stretched out his neck to be slaughtered as an olah sacrifice to Hashem.** This is an act of complete humility and total self-effacement.

וְעַם כָּל זֶה לֹא הִחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ לומר

תִּלְהָ יִצְחָק בְּכַח עֲצָמוֹ. וְעַל זֶה נִקְרָא (בר"ר סד, ג) עוֹלָה תְּמִימָה, עַל שֵׁם (דברים יח, יג) 'תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְנִכְתָּב בְּתוֹרָה תִּי"ו רַבְתִּי, לְרַמֵּז עַל שְׁנֵי הַבְּחִינֹת שֶׁל הַכְּנָעָה הַנִּלְ, כִּי יְדוּעַ שְׁבַחֲיֵנָת הַכְּנָעָה נִקְרָא כ' כְּפוּפָה, וְהוּא בְּחִינָה אַחַת, אֲבָל

לְעֲצָמוֹ לומר שְׁעַמַד בְּנִסְיוֹן, מְרֹב קְדוּשָׁתוֹ וְעֲנֻתָנוּתוֹ וְהַכְּנָעָתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ וּבִיטּוּלוֹ בְּמִצִּיאוֹת נֶגֶד הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם תִּלְהָ הַכֹּל שְׁזָה שְׁעַמַד בְּנִסְיוֹן שְׁה' הִיָּה בְּעֲזָרוֹ בְּמִתְנַת חָנּוּם, וּבְעֵבוֹר אֲבָרָהֶם אֲבִיו שְׁזָכָה שְׁיִהְיֶה בְּנוֹ עוֹמֵד בְּנִסְיוֹן, אֲבָל לֹא

ה. במדרש שם: 'גור בארץ הזאת' א"ר הושעיה את עולה תמימה, מה עולה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת, אף את אם יצאת חוץ לארץ נפסלת.

ו. ראה שלה"ק פרשת שופטים תורה אור אות ב: כ"ף כפופה היא עבודה, רומז על עבדות עבד נאמן הכפוף לרבו, כענין שאמרו בשופר שיהיה כפוף. וראה עוד מה שכתב רבינו בפרשת ואתחנן

שְׁעַמַד בְּנִסְיוֹן, מְרֹב קְדוּשָׁתוֹ וְעֲנֻתָנוּתוֹ וְהַכְּנָעָתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ וּבִיטּוּלוֹ בְּמִצִּיאוֹת נֶגֶד הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא,

וְעַל זֶה נִקְרָא (בר"ר סד, ג) עוֹלָה תְּמִימָה, עַל שֵׁם (דברים יח, יג) 'תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְנִכְתָּב בְּתוֹרָה תִּי"ו רַבְתִּי, לְרַמֵּז עַל שְׁנֵי הַבְּחִינֹת שֶׁל הַכְּנָעָה הַנִּלְ,

Nevertheless, Yitzchak didn't give himself credit by claiming that he passed the test because of his immense holiness, humility, and total submission to the Creator.

Yitzchak is, therefore, referred to as an perfect sacrifice, (Bereishit Rabbah 64:3) and he isn't referred to simply as an sacrifice. The word תמימה (perfect) hints to humility, **as it states (Devarim 18:13) "You shall be complete with Hashem your God."** The Torah writes the word תמים with a large תי"ו, **which hints to the two forms of humility.**

כִּי אִם תִּלְהָ הַכֹּל שְׁזָה שְׁעַמַד בְּנִסְיוֹן שְׁה' הִיָּה בְּעֲזָרוֹ בְּמִתְנַת חָנּוּם, וּבְעֵבוֹר אֲבָרָהֶם אֲבִיו שְׁזָכָה שְׁיִהְיֶה בְּנוֹ עוֹמֵד בְּנִסְיוֹן, אֲבָל לֹא תִלְהָ יִצְחָק בְּכַח עֲצָמוֹ.

Rather, he attributed his passing this test to Hashem, who assisted him with a "free gift" of Divine favor. Yitzchak also attributed his passing the test of the *akeidah* to **Avraham's merit**, for he assumed that **his father Avraham merited to have a righteous son who would pass this test. He did not, however, consider it his own accomplishment.** This demonstrates how Yitzchak didn't even recognize the high level of humility that he had attained.

כִּי יְדוּעַ שְׁבַחֲיֵנָת הַכְּנָעָה נִקְרָא כ' כְּפוּפָה, וְהוּא בְּחִינָה אַחַת,

This is because it is known that humility is represented by the bent letter 'כ'. **This is one form of humility.** The Shelah HaKodesh (Shoftim, Torah Ohr) writes that "the bent shape of the letter 'כ' hints to the service of a slave who is bent over to his master."

רְבַתִּי הַנִּכְתָּב בַּתּוֹרָה בְּמִלַּת 'תָּמִים תְּהִיָּה' וְגו'. וְעַל זֶה נִקְרָא יִצְחָק עוֹלָה תְּמִימָה, כְּמֵאֲמַר הַכְּתוּב (ויקרא כב, כא) 'תָּמִים יְהִיָּה לְרִצּוֹן לַה'', וְזֶהוּ שְׂפִירָשׁ רִשׁ"י עַל הַפְּסוּק (בפרשתן כו, ב) 'אַל תִּרְדּוּ מִצְרִימָה', וּפִירָשׁ

בְּחִינָה הַב' נִקְרָא ת' שֶׁהוּא כ"ף פְּעָמִים כ"ף, כִּי הוּא הַכְּנַעַה כְּפוּלָה וּמְכוּפְּלָת, שְׂאֵפִילוּ מִזּוּ הַבְּחִינָה הַטּוֹבָה בְּחִינַת עֲנוּהָ שִׁישׁ לוֹ גַם כֵּן אֵינּוּ מְחֻזָּק טוֹבָה לְעֲצָמוֹ כַּנִּל מְגוֹדֵל הַכְּנַעוֹתוֹ וּבִיטוּלוֹ, וְהוּא ת'

ד"ה אנכי עומד: ובחינת ענוה הוא בחינת כ"ף כפופה, הוא מרמז על בחינת כתר, פירוש שאינו יכול להמשיך על עצמו בחינת השראת השכינה אור אין סוף ב"ה בחינת כתר, רק על ידי בחינת כ' כפופה, בחינת ענוה, כמאמר הכתוב (תהלים קמה, יד) 'סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים', דהיינו מי שהוא בבחינת כפופה.

ז. ר"ל שע"י ההכנעה הכפולה שאף אינו מחזיק טובה לעצמו, בא להיות לרצון לה'.

אָבֵל בְּחִינָה הַב' נִקְרָא ת' שֶׁהוּא כ"ף פְּעָמִים כ"ף, כִּי הוּא הַכְּנַעַה כְּפוּלָה וּמְכוּפְּלָת,

Yet, the second level of humility is represented by the letter ת', which is כ' times כ', since his humility is doubled twice. The letter כ', which is the value of 20, represents humility. Therefore, the letter ת', which is equal to 20 squared, represents someone who is humble about his humility.

שְׂאֵפִילוּ מִזּוּ הַבְּחִינָה הַטּוֹבָה בְּחִינַת עֲנוּהָ שִׁישׁ לוֹ גַם כֵּן אֵינּוּ מְחֻזָּק טוֹבָה לְעֲצָמוֹ כַּנִּל מְגוֹדֵל הַכְּנַעוֹתוֹ וּבִיטוּלוֹ, וְהוּא ת' רְבַתִּי הַנִּכְתָּב בַּתּוֹרָה בְּמִלַּת 'תָּמִים תְּהִיָּה' וְגו'.

This represents how such a person **doesn't take credit for even the good level of humility** that he has attained **due to his great submission and self-effacement** before Hashem. **This is alluded to by the large ת"ו that is written in the Torah in the word תמים** תהיה.

וְעַל זֶה נִקְרָא יִצְחָק עוֹלָה תְּמִימָה,

This is the reason Yitzchak was

called an תמימה The word תמימה alludes to the words תמים תהיה, which contains an enlarged ת' that indicates the double form of humility attained by Yitzchak Avinu.

כְּמֵאֲמַר הַכְּתוּב (ויקרא כב, כא) 'תָּמִים יְהִיָּה לְרִצּוֹן לַה'',

This is like the pasuk states (Vayikra 22:21) 'It shall be unblemished (תמים), to be accepted by Hashem.' This indicates that when one attains the characteristic of תמים, which is the perfect level of humility, he finds favor in Hashem's eyes.

Perfect humility is attained in Eretz Yisrael

וְזֶהוּ שְׂפִירָשׁ רִשׁ"י עַל הַפְּסוּק (בפרשתן כו, ב) 'אַל תִּרְדּוּ מִצְרִימָה', וּפִירָשׁ רִשׁ"י כִּי חוּץ לְאֶרֶץ אֵינּוּ קָדָא לְבְּחִינָה זו, שֶׁהוּא נִקְרָא עוֹלָה תְּמִימָה,

This is the same concept described in the commentary of Rashi on the pasuk (Beraishit 26:2), "Don't go

אברהם עבדי' וגו', ולקאורה קשה וכי חס ושלום לא היה ליצחק זכות עד שנתלה דווקא באברהם, הלא יצחק היה עולה תמימה. ולפי דרכנו אתי שפיר, שכן אמר לו הקדוש ברוך הוא, 'והרביתי' וגו' בעבור שאמה תולה באברהם' את בחינת

רש"י כי חוץ לארץ אינו כדאי לבחינה זו, שהוא נקרא עולה תמימה, פירוש כי בחינת הכנעה כזו אינה כדאי להיות בחוץ לארץ רק בארץ ישראל מקום קדושה. ולפי זה נחא מה שנאמר ליצחק (בפרשתו כו, כד) 'והרביתי את זרעך בעבור

down to Egypt" in which Rashi explains that the diaspora was not an appropriate place for Yitzchak, who had attained this attribute of perfect humility, since he was referred to as an "עולה תמימה." The simple translation of these words is that Hashem told Yitzchak that since he was lifted upon the *akiedah* in order to be a sacrifice, he may not leave Eretz Yisrael. The Midrash explains that Hashem told him, 'You are an *olah temimah*. Just as an *olah* becomes disqualified if it leaves the walls of the Mishkan, so too, if you leave Eretz Yisrael you will become 'disqualified.'" However, the Bat Ayin will now explain Rashi's comment according to his approach, which is that the expression *olah temimah* emphasizes Yitzchak's humility.

פירוש כי בחינת הכנעה כזו אינה כדאי להיות בחוץ לארץ רק בארץ ישראל מקום קדושה.

This means that Hashem told Yitzchak that his high level of **humility isn't fitting for *chutz le'aretz*, but only Eretz Yisrael, which is a place of holiness.** The place to attain this high level of humility is specifically in Eretz Yisrael and, therefore, Yitzchak was instructed not to leave.

Yitzchak merited bearing children because of his humility

ולפי זה נחא מה שנאמר ליצחק (בפרשתו כו, כד) 'והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי' וגו',

According to this we can understand why Hashem told Yitzchak (in our *parashah*, 26:24) "I will increase your seed in the merit of Avraham, My servant..."

ולקאורה קשה וכי חס ושלום לא היה ליצחק זכות עד שנתלה דווקא באברהם, הלא יצחק היה עולה תמימה.

This pasuk seems difficult. Is it possible to think that **Yitzchak did not, *chas v'shalom*, have any merit of his own until** and that this blessing **was dependent specifically on Avraham?** After all, **Yitzchak was an *olah temimah*!** Why did he need to come onto Avraham's merits to bear children?

ולפי דרכנו אתי שפיר,

According to our path, the matter is understood.

שכן אמר לו הקדוש ברוך הוא, 'והרביתי' וגו' בעבור שאמה תולה באברהם' את בחינת עבדי',

This is what Hakadosh Baruch

עת רצון אלהים בָּרַב חֲסֵדְךָ עֲנִי בְּאֵמַת
 יְשַׁעְךָ, פִּירוּשׁ זֹאת הִיא 'תְּפִלַּתִּי לָךְ ה',
 שְׂאֵהֶיָה 'עֵת', רֹאשֵׁי תְבוּת עוֹלָה תְּמִימָה
 שֶׁהוּא לְפָנֶיךָ 'רְצוֹן', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'תְּמִים
 יִהְיֶה לְרְצוֹן', 'אֱלֹהִים בָּרַב חֲסֵדְךָ', פִּירוּשׁ
 שְׂיִהְיֶה לִי בְּחִינַת 'אֱלֹהִים', בְּחִינַת דִּין,
 בְּחִינַת יְרָאָה וְהַכְנָעָה, אֲפִילוֹ 'בָּרַב חֲסֵדְךָ',

'עֲבָדִי', רְצוֹנוֹ לֹמַר כֹּל עֲבוֹדָתְךָ שְׂאֵתָה
 עוֹבֵד אוֹתִי אֵתָה תוֹלָה וְאוֹמֵר שְׂאִינְנָה
 כּוֹחַךָ וְעוֹצֶם יָדְךָ, כִּי אִם אֲנִי מְזַכֶּה אוֹתְךָ
 בְּעֲבוֹדָה זוֹ בְּעִבּוּר אֲבָרָהּ אֲבִיךָ, וְאִינְךָ
 מְחֻזֵּק טוֹבָה לְעֲצֻמְךָ כָּלֵל. וְעַל זֶה הַתְּפִלָּה
 גַּם דָּוִד הִמְלִיךְ ע"ה לְזִכּוֹת לְבַחֲנָה זֹאת,
 וְאָמַר (תהלים סט, יד) 'וְאֲנִי תְּפִלַּתִּי לָךְ ה'

ה. זהו"ק ח"ב, צו, א: אלהים, דהא דחילו ביה שריא, ודינא ביה שריא.

Hu said to Yitzchak: "I will multiply you" because you ascribe your attribute of "עבדִי", your service, to Avraham.

לְבַחֲנָה זֹאת,

David HaMelech also prayed to attain this level of humility.

רְצוֹנוֹ לֹמַר כֹּל עֲבוֹדָתְךָ שְׂאֵתָה עוֹבֵד אוֹתִי
 אֵתָה תוֹלָה וְאוֹמֵר שְׂאִינְנָה כּוֹחַךָ וְעוֹצֶם יָדְךָ, כִּי
 אִם אֲנִי מְזַכֶּה אוֹתְךָ בְּעִבּוּרָה זוֹ בְּעִבּוּר אֲבָרָהּ
 אֲבִיךָ, וְאִינְךָ מְחֻזֵּק טוֹבָה לְעֲצֻמְךָ כָּלֵל.

וְאוֹמֵר (תהלים סט, יד) 'וְאֲנִי תְּפִלַּתִּי לָךְ ה' עֵת
 רְצוֹן אֱלֹהִים בָּרַב חֲסֵדְךָ עֲנִי בְּאֵמַת יְשַׁעְךָ,
 פִּירוּשׁ זֹאת הִיא 'תְּפִלַּתִּי לָךְ ה', שְׂאֵהֶיָה 'עֵת',
 רֹאשֵׁי תְבוּת עוֹלָה תְּמִימָה שֶׁהוּא לְפָנֶיךָ 'רְצוֹן',
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'תְּמִים יִהְיֶה לְרְצוֹן',

You say that all the services that you perform for Me isn't your strength and the might of your hand, rather that I enabled you to do this service in your father, Avraham's, merit. You don't take credit for yourself at all. Hashem was telling Yitzchak, "I will cause your children to multiply, בְּעִבּוּר אֲבָרָהּ, עֲבָדִי, because [you claim that your service is because] you are Avraham's child. Therefore, Hashem was rewarding Yitzchak with the promise of multiplying his descendants in the merit of his humility.

ואני תפילתי (Tehillim 69:14) David said (Tehillim 69:14) לך עת רצון אלקים ברב חסדך ענני באמת ישעך, "And for me, my pray should be to you at a time of favor, God. In Your abundant kindness, answer me, with the truth of your salvation." **This can be explained** in the following way: ואני 'תפילתי לך ה', **my prayer to you Hashem is** עת, the **rashei teivot (acronym) of** עת, **that I should have perfect humility, because this is** לרצון, **to find favor in Your eyes, as it states** In other words, David HaMelech was actually praying for Hashem to assist him in attaining the perfect level of humility.

David HaMelech prayed to attain perfect humility

ועל זה התפלל גם דוד המלך ע"ה לזכות

'אלהים בָּרַב חֲסֵדְךָ', פִּירוּשׁ שְׂיִהְיֶה לִי בְּחִינַת
 'אלהים', בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת יְרָאָה וְהַכְנָעָה,

רצונו לומר אפילו כשאהיה במדרגה גדולה בהקדושה על ידי רב חסדך, אף על פי כן יהיה לי בחינת אלהים, בחינת יראתך.

וזהו שבירך יצחק את יעקב, שיזכה לבחינות הנ"ל ועל ידי זה יזכה

לחירות, ואמר לו (בפרשתן כז, כח) 'ויתן לך האלהים מטל השמים, ודרךשו רבותינו ז"ל (ב"ר סו, ג) 'ויתן' יתן ויחזור ויתן, רמזו על בחינת הכנעה וענוה כפולה, 'האלהים' מרמז לבחינת יראת והכנעה מפני ה', 'מטל השמים', רצונו

This is the meaning of that which Yitzchak blessed Yaakov. Yitzchak expressed his desire **that Yaakov should reach these levels** of humility **and then, consequently,** attain genuine **freedom.**

אפילו ברב חסדך, רצונו לומר אפילו כשאהיה במדרגה גדולה בהקדושה על ידי רב חסדך, אף על פי כן יהיה לי בחינת אלהים, בחינת יראתך.

David HaMelech continued his prayer and said אלקים ברב חסדך (God, in Your abundant kindness...), This means that he prayed to attain the attribute represented by the name אלהים, which symbolizes judgement, awe, and submission. David desired these attributes of humility **even "in Your abundant kindness."** **This means** that he recognized **that if he will attain a great level of holiness, it is as a result of Hashem's kindness. This means "even when I am on a high spiritual level, it is not due to my own deeds, but because of Your immense kindness.** Therefore, **even though** I have already achieved humility, **the attribute of** אלקים, **which represents awe and humility, should come to me.** David HaMelech desired to remain humble, despite his great spiritual level, which could have caused him to lose a degree of his humility.

Humility results in freedom

ואמר לו (בפרשתן כז, כח) 'ויתן לך האלהים מטל השמים, ודרךשו רבותינו ז"ל (ב"ר סו, ג) 'ויתן' יתן ויחזור ויתן, רמזו על בחינת הכנעה וענוה כפולה, 'האלהים' מרמז לבחינת יראת והכנעה מפני ה',

Yitzchak told him (Bereishit 27:28), "Elokim shall give you of the dew of the heavens and [of] the fatness of the earth..." Chazal (Bereishit Rabbah 66:3) explain that the word יתן ויחזור ויתן (He will give) **implies** ויתן לך **to give again and again.** ויתן, **can, therefore, mean that the attribute of** האלקים, **which is awe and humility, should be given to you again and again so you that will be doubly humble.** Yitzchak, therefore, blessed Yaakov to have this most genuine level of humility in which he didn't attribute his spiritual accomplishments to his himself, but rather, saw them as expressions of Divine kindness.

וזהו שבירך יצחק את יעקב, שיזכה לבחינות הנ"ל ועל ידי זה יזכה לחירות,

'מטל השמים', רצונו לומר שיהיה לך הכנעה אפילו כשאהיה לך מטל השמים, רצונו לומר

וַיִּצְחַק כְּכֹר זָכָה לְבַחֲיַנַּת חַירוֹת עַל יְדֵי
הַבְּחִינַת הַכְּנָעָה, וּמְרוֹמְזוּ בְּשִׁמּוֹ
יִצְחָק, גִּימְטְרִיא ח"ר, שׁוֹרֵשׁ הַמְּלָה שֶׁל
חַירוֹת. אָמְנָם יַעֲקֹב קוֹדֵם שְׂזָכָה לְזֶה
בְּשִׁלְיֻמוֹת וַעֲשׂוּ הַשְּׁטִים אוֹתוֹ, וְנִתְיָרָא
רְבִקָּה אִמּוֹ מְאוֹד שְׁלֹא יִזְיֵק לוֹ חַס וְשְׁלוֹם,
מִפְּנֵי שְׁלֹא הָיָה יַעֲקֹב עֲדִיין לְבַחֲיַנַּת זֶה
בְּשִׁלְיֻמוֹת, עַל פֶּן אָמְרָה לוֹ 'בְּרַח לְךָ',

לוֹמַר שְׂיִהְיֶה לְךָ הַכְּנָעָה אֲפִילוֹ כְּשִׂיִּהְיֶה
לְךָ מְטִיל הַשְּׁמַיִם, רְצוֹנּוֹ לוֹמַר בְּחִינַת
קְדוּשָׁה וְשִׁפְעָה מִן הַשְּׁמַיִם, עִם כָּל זֶה
לֹא תַחֲזִיק טוֹבָה לְעֲצֻמְךָ, רַק תִּתְלֶה
הַכֹּל בְּמִתְנַת ה' מִתְנַת חֲנָם, וְעַל יְדֵי
זֶה 'יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ לְאוֹפְמִים'
וְגו', רְצוֹנּוֹ לוֹמַר שְׁתִּזְכֶּה לְבַחֲיַנַּת חַירוֹת,
חַירוֹ דְּכוֹלָא כְּנ"ל.

בְּחִינַת קְדוּשָׁה וְשִׁפְעָה מִן הַשְּׁמַיִם, עִם כָּל זֶה
לֹא תַחֲזִיק טוֹבָה לְעֲצֻמְךָ, רַק תִּתְלֶה הַכֹּל
בְּמִתְנַת ה' מִתְנַת חֲנָם,

The words "from the dew from heaven," imply that you shall be humble even when you receive dew from heaven, which is holiness and abundant blessing from heaven. Nevertheless, you will not consider it the result of your own efforts, but will, rather, consider it all a free gift from Hashem.

וְעַל יְדֵי זֶה 'יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ
לְאוֹפְמִים' וְגו', רְצוֹנּוֹ לוֹמַר שְׁתִּזְכֶּה לְבַחֲיַנַּת
חַירוֹת, חַירוֹ דְּכוֹלָא כְּנ"ל.

Yitzchak continued his blessing by saying, as a result of attaining this level of perfect humility, "nations will serve you and nationalities will bow down to you..." This means that you will merit freedom, to the extent that others will be subservient to you.

וַיִּצְחַק כְּכֹר זָכָה לְבַחֲיַנַּת חַירוֹת עַל יְדֵי הַבְּחִינַת
הַכְּנָעָה,

Yitzchak had already merited such freedom due to his humility and he blessed Yaakov to have it experience it as well.

וּמְרוֹמְזוּ בְּשִׁמּוֹ יִצְחָק, גִּימְטְרִיא ח"ר, שׁוֹרֵשׁ
הַמְּלָה שֶׁל חַירוֹת.

This is hinted to in his name **Ch**, which is the **gematriya** of **Ch**, the root-letters of the word **Ch**, freedom.

Rivkah urged Yaakov to attain humility so he would be freed from Esav

אָמְנָם יַעֲקֹב קוֹדֵם שְׂזָכָה לְזֶה בְּשִׁלְיֻמוֹת וַעֲשׂוּ
הַשְּׁטִים אוֹתוֹ, וְנִתְיָרָא רְבִקָּה אִמּוֹ מְאוֹד
שְׁלֹא יִזְיֵק לוֹ חַס וְשְׁלוֹם, מִפְּנֵי שְׁלֹא הָיָה יַעֲקֹב
עֲדִיין בְּבַחֲיַנַּת זֶה בְּשִׁלְיֻמוֹת,

Yet, during the time before Yaakov acquired this freedom and Esav despised him, his mother, Rikvah was very afraid that Esav might harm him since he didn't yet completely possess this attribute of perfect humility and the safety from danger that it causes one to merit. Rivka, therefore, feared that Esav would succeed in harming Yaakov.

עַל פֶּן אָמְרָה לוֹ 'בְּרַח לְךָ', שְׂרַמְזָה לוֹ בְּרוּחַ
קְדוּשָׁה שִׁישְׁתַּדֵּל לְהַגִּיעַ לְשִׁנֵי בְּחִינּוֹת הַכְּנָעָה
הַנִּלְבָּשִׁים בְּמִלַּת בְּרַח. רְצוֹנּוֹ לוֹמַר ב'–ר.ח. כִּי הַכְּנָעָה
וְחַירוֹת שֶׁהוּא ר"ח, אֶחָד הוּא, כִּי הָא בְּהָא
תְּלִיא,

קְדוּשָׁה^ט, פִּירוּשׁ עַל יָדֵי שְׁתַּדְּבַק עֲצָמְךָ לְלוּבֵן הָעֲלִיּוֹן, קְדוּשָׁה עֵילָאָה, עַל יָדֵי זֶה תִּזְכָּה 'חֲרָנָה', לְבַחֲנֵית חִירוֹ דְּכֹלָא בֵּינָה עֵילָאָה, רְצוּנוֹ לִזְמַר וְשֵׁם תִּזְכָּה לְבַחֲנֵית חִירוֹת. אַז 'וַיִּשְׁבֶּתָ עִמּוֹ וְגו' עַד שׁוּב אִף אַחִיד מִמֶּךָ, כִּי בְרָצוֹת ה' דְּרָכֵי

שְׁרָמְזָה לוֹ בְּרוּחַ קְדוּשָׁה שִׁישְׁתַּדֵּל לְהַגִּיעַ לְשִׁנֵּי בְּחִינּוֹת הַכְּנָעָה הַנ"ל בְּמַלְת בְּרַח. רְצוּנוֹ לִזְמַר ב'—רַח, כִּי הַכְּנָעָה וְחִירוֹת שֶׁהוּא ר"ח, אֶחָד הוּא, כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא, וְעַל יָדֵי מַה יִּזְכָּה לְזֶה, פִּירְשָׁה לוֹ 'אֶל לְבָן אָחִי, רְצוּנוֹ לִזְמַר לִבְנוֹ הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת

ט. עיין עץ חיים שער ו פ"א: כי לבן הוא סוד לובן העליון אשר הוא קודם כל האצילות הזה והוא (היה) העושה כל אלו הבחי' שהם עקודים נקודים ברודים לצורך האצילות שיאציל אחריהם אשר הוא נקרא בשם יעקב

י. עיין זוה"ק ח"ב כ"ב פג, א [ובפירוש מתוק מדבש]: תא חזי מה כתיב (ויקרא כה, י) 'וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ' [הנה שנת החמשים היא סוד הבינה], מהכא נפקא חירו לכלא [כי כל ענין החירות שורשה מבינה וממנה נשפעת], ובגין דנפקא מניה חירו, אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו.

Consequently, she told him ברה"ל (run for yourself). She was hinting to him with her *ruach hakadosh* that he should try to attain these two levels of humility so that he would be protected from Esav. The word ברה (which literally means to run) stands for ב-רה or ב-חר (meaning "in freedom"). This hints to the **two forms of humility since humility and freedom are one and depend on each other.**

ועל ידי מה יזכה לזה.

And how can one attain thi

פִּירְשָׁה לוֹ 'אֶל לְבָן אָחִי, רְצוּנוֹ לִזְמַר לִבְנוֹ הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת קְדוּשָׁה, פִּירוּשׁ עַל יָדֵי שְׁתַּדְּבַק עֲצָמְךָ לְלוּבֵן הָעֲלִיּוֹן, קְדוּשָׁה עֵילָאָה, עַל יָדֵי זֶה תִּזְכָּה 'חֲרָנָה', לְבַחֲנֵית חִירוֹ דְּכֹלָא בֵּינָה עֵילָאָה, רְצוּנוֹ לִזְמַר וְשֵׁם תִּזְכָּה לְבַחֲנֵית חִירוֹת.

Rivka explained to him that he

should run "to the house of my brother Lavan." This means that he should go to the attribute of **"the heavenly white," which represents** a very great level of **holiness. As a result** of attaining such humility and holiness, Rivka told Yaakov that **he will merit "חרנה," which represents understanding of Torah and freedom.**

אַז 'וַיִּשְׁבֶּתָ עִמּוֹ וְגו' עַד שׁוּב אִף אַחִיד מִמֶּךָ, כִּי בְרָצוֹת ה' דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ.

Then, Rivka told Yaakov, "you will live there [in Charan]... until your brother's anger towards you subsides" because "when Hashem is pleased with man's ways, his enemies make peace with him." (Mishlei 16:7). Rivka was telling Yaakov, "after acquiring complete humility, you will

מספר שני פעמים אף, רצונו לומר שני הבחינות הכנעה הנ"ל, שהם היו תולדות יצחק בן אברהם' (כמאמר חז"ל (הובא ברש"י בראשית ו, ב) תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים), ועיקר הבחינה שהיה ליצחק היה מדה זו 'אברהם הוליד' וגו', פירוש שהכל תלה בזכות אברהם, ואמר שכל עבודתו לה' רק אברהם הוליד,

איש גם איביו ישלים אתו". וחז"ל רמזו לבחינת הכנעה א' במלת אך, כמאמר חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה) אכין ורקין מיעוטין הן, רצונו לומר פי אות כ' מרמזת לבחינה א' משני הבחינות הנ"ל, וזהו פירוש אף, א' כ', בחינת א' של כ' - הכנעה. ועתה יתבארו הפסוקים, ואלה תולדות יצחק בן אברהם, פירוש 'ואלה'

יא. משלי טז, ז.

be free and safe from Esav, who will make peace with you."

The word אך hints to one form of humility

וחז"ל רמזו לבחינת הכנעה א' במלת אך, כמאמר חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה) אכין ורקין מיעוטין הן.

Chazal (Yerushalmi Berachot 9:5) hinted to one form of humility when they said that the words [and אך] teach that something should be minimized or excluded.

רצונו לומר פי אות כ' מרמזת לבחינה א' משני הבחינות הנ"ל, וזהו פירוש אף, א' כ', בחינת א' של כ' - הכנעה.

The letter כ' signifies one of these two types of humility and the word אך, represents one (א') of these two types of humility (כ').

The Bat Ayin now explains the pesukim of the parashah: "These are the children of Yitzchak... Avraham gave birth to Yitzchak. Yitzchak was forty-years old when he took Rivkah

bat Besuel ha'Arami..."

ועתה יתבארו הפסוקים,

We will now explain the pesukim:

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם, פירוש 'ואלה' מספר שני פעמים אף, רצונו לומר שני הבחינות הכנעה הנ"ל,

The words 1 and 2, "These are the descendants of Yitzchak, the son of Avraham" are the **gematriya of twice** the word אך. **This refers to two forms of humility** - to be humble and to not realize that you are humble.

שהם היו תולדות יצחק בן אברהם' (כמאמר חז"ל (הובא ברש"י בראשית ו, ב) תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים).

These levels of humility were **Yitzchak's children,** because the [primary] children of tzaddikim are their good deeds. (See Rashi, Bereishit, 6:2)

ועיקר הבחינה שהיה ליצחק היה מדה זו 'אברהם הוליד' וגו', פירוש שהכל תלה בזכות אברהם, ואמר שכל עבודתו לה' רק אברהם

בשלימות, ועל ידי זה 'בְּקַחְתוּ אֶת רִבְקָה',
אותיות קרב-ה', רצונו לומר ש'על ידי
הבחינות הנ"ל קרב בחינת ה' שכינתא
עילאה לקודשא בריך הוא, בחינת יחוד
קודשא בריך הוא ושכינתיה. 'בת בתואל
הארמי', על דרך דאיתא בזוהר 'בת בתואל'

והמשיך לו בחינת קדושה מן השמים
כנ"ל.

'וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה', פירוש
ארבעים מרמז לשני פעמים כ',
רמז לשני בחינות הכנעה כנ"ל, רצונו
לומר שהיה ליצחק שני הבחינות הנ"ל

יב. שעיקר בחינתו היתה בחינת ההכנעה הב', שלא החזיק לעצמו טובה כלל, אלא תלה הכל בזכות
אביו.

הוליד, והמשיך לו בחינת קדושה מן השמים
כנ"ל.

The primary approach that Yitzchak took to acquire both forms of humility is hinted to in the expression הוליד אברהם, "Avraham gave birth..." this means that he attributed all his good deeds to Avraham who gave birth to him, and drew holiness upon him from Heaven.

'וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה', פירוש ארבעים
מרמז לשני פעמים כ', רמז לשני בחינות
הכנעה כנ"ל, רצונו לומר שהיה ליצחק שני
הבחינות הנ"ל בשלימות,

"Yitzchak was forty years old" is understood in the following way: Forty represents 4 times 10, which alludes to two forms of humility. The pasuk is saying that Yitzchak acquired these two forms of humility with perfection.

ועל ידי זה 'בְּקַחְתוּ אֶת רִבְקָה', אותיות
קרב-ה',

Consequently, the pasuk states
"when he [Yitzchak] took Rivka."

The name Rivka is the letters קרב -
ה, which means to **"draw close to Hashem."**

רצונו לומר שעל ידי הבחינות הנ"ל קרב
בחינת ה' שכינתא עילאה לקודשא בריך הוא,
בחינת יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

This means that, because of his complete humility, he brought the ה', which represents the Shechinah, to Hakadosh Baruch Hu, which is called the "union between Hakadosh Baruch Hu and the Shechinah" - יחוד יחוד. Prior to fulfilling many mitzvot, some have a practice of reciting their declaration to affirm the "unity of Hashem" through the fulfillment of the mitzvah. This is also accomplished through the attainment of complete unity.

Yitzchak's marriage to Rivka represents his acquisition of humility

'בת בתואל הארמי', על דרך דאיתא בזוהר
'בת בתואל' בתו של אל,

The Zohar states: בת בתואל stands for בתו של אל "daughter of G-d."

עיקרא דגופא אתבני מניה. הדא הוא דכתיב בת בתואל הארמי, תאנא אמר רבי שמעון, הוא רמאי ומעולם רמאי וכו', עד פאן לשונו לענייניו.
 וכוה גם פן רמזו חז"ל לבחינת הכנעה וענוה, היינו מה שאמר שהאי גרמא

בתו של אל, כדאיתא במדרש הנעלם (זח"א קלז). דתאנא אמר רבי שמעון, ההוא גרמא למה אשתאר בקיומא יתיר מכל שאר גרמי, משום דאיהו רמאה, ולית סביל טעמא דמזונא דבני נשא כשאר גרמי, ובגיני כך הוא תקיף מכל גרמי והוא ליהוו

ג. זה הלשון בזה"ק שם [עם פירוש מתוק מדבש]: בת בתואל, בת בתו של אל [היינו השכינה נקראת בתו של אל, על שם החסד שהיא מקבלת, והגוף הוא בת השכינה]. רב הונא אמר כך הוא [כך הוא כמו שאמרת שבת בתואל היינו הגוף], ואנא הוית בכרכי הים, ושמענא דהוו קראן לההוא גרמא דשדרה [ושמעתי שהיו קוראים לאותו העצם של השדרה], ההוא דאשתאר בקברא מכל גופא [זה שנשאר בקבר אחר שנרקב כל הגוף], בתואל רמאה, שאלית עליה, אמרו דהוא כרישא דחויא דאיהו רמאה [שצורתו כראש של נחש שהוא רמאי], וההוא גרמא הוא רמאה מכל שאר גרמי, דתאנא אמר רבי שמעון, ההוא גרמא למה אשתאר בקיומא יתיר מכל שאר גרמי [זה העצם למה נשאר ומתקיים יותר מכל שאר העצמות], משום דאיהו רמאה [לפי שמרמה שאר כל העצמות שחושבים שגם הוא נזון כמותם, אבל], ולית סביל טעמא דמזונא דבני נשא כשאר גרמי [ואינו סובל טעם מזונות שאוכלים בני אדם, ולפיכך לא נהנה מעץ הדעת כשאר העצמות ועל כן נשאר בקיום לעולם], ובגיני כך הוא תקיף מכל גרמי, והוא ליהוי עקרא, דגופא אתבני מניה [והוא יהיה העיקר ושורש שהגוף יבנה ממנו בתחית המתים], הדא הוא דכתיב בת בתואל הארמי [פי' הגוף הוא בתו של אותו העצם הנקרא בתואל הארמי], תאנא אמר רבי שמעון, הוא רמאי [זה העצם הוא רמאי כי מרמה שאר העצמות לפי שאינו נהנה משום מזון], ומעולם רמאי [ומעולם עצם זה הוא רמאי מעת שרימת הנחש את אדם הראשון, ואז עצם זה רימה את הנחש], ושכן יצר הרע דאיהו רמאי [שהוא שכן וחבר יצר הרע שהוא רמאי], הדא הוא דכתיב בת בתואל הארמי, גרמא רמאה [פי' הגוף הוא בת ותולדה להעצם הנקרא בתואל הרמאי].

כדאיתא במדרש הנעלם (זח"א קלז). דתאנא אמר רבי שמעון, ההוא גרמא למה אשתאר בקיומא יתיר מכל שאר גרמי, משום דאיהו כשאר גרמי, ולית סביל טעמא דמזונא דבני נשא כשאר גרמי, ובגיני כך הוא תקיף מכל גרמי והוא ליהוו עיקרא דגופא אתבני מניה. הדא הוא דכתיב בת בתואל הארמי, תאנא אמר רבי שמעון, הוא רמאי ומעולם רמאי וכו', עד פאן לשונו לענייניו.

As the Zohar (Vol.1 137a) teaches, "Rabbi Shimon asked why the bone of the spine, which is called 1, exists longer than all other bones? It is because it is a רמאה, deceiver. [It

pretends to be a bone like all other bones, but it is actually different.] **It doesn't tolerate the taste of human food as other bones do and, therefore, it is stronger than all bones. It is from this bone that the body will be rebuilt** at the time of the resurrection. **This is the meaning of Rabbi Shimon taught that he is a רמאי, deceiver, and he tricks the world...." This is the extent of the quote that we need for our discussion.**

לְטַעֵם טַעַם טוֹב מִנוּעַם זֵיו ה' וְאֵינוֹ נִהְנֶה פִּי אִם מֵאֲכִילַת מִצְוָה". וְעַל כֵּן אֲשַׁתָּאֵר בְּקִיּוּמָא יְתִיר וְכוּ', וְהוּא לְהוֹי עֵיקְרָא דְגוּפָא אֲתַבְנֵי מִנִּיה, הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי בְּחִינָה זוֹ תְהִיָּה תְחִיַּית הַמֵּתִים^ט, וּמְרוּמָז בְּבִרְכָה מְחִיָּה הַמֵּתִים, רָאשֵׁי תְבוֹת מָה,

לִית סוֹבִיל טַעְמָא דְמִזוּנָא, מְרַמָּז לְבְּחִינַת הַכְּנַעַה וְשִׁפְלוּת, נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס שְׁכָל טַעַם הַבְּחִינַת גְּשָׁמִיּוֹת אֵינוֹ נִחְשָׁב לוֹ לְכֻלּוּם, מִפְּנֵי הַשְּׁתוּקוּתוֹ לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, עַל כֵּן לִית סוֹבִיל טַעְמָא כָּלֵל מֵעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל תְּאוּוֹתָיו וְהַשְּׁתוּקוּתוֹ הוּא רַק

יד. עיין בספר מטה משה דיני סדר הבדלה (אות תקיג): ובסידורים מפרש אבר אחד יש באדם ונסכו שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת ע"כ. ונראה לי טעמא דמילתא, כי ידוע שאותו עצם לוז שמיה, והוא עצומו ועיקרו ושרשו, וממנו נתהווה האדם בעצם הטפה, וכאשר ימות האדם העצם ההוא אינו נימוח ולא נפחת, ואילו יכניסו אותו באש אינו נשרף, ברחיים אינו נטחן, בפטישי אינו מתפוצץ. והוא העצם שיש בו קיום נצחי, וממנו יחיה האדם לעת התחייה, והוא המקבל עונג ועונש אחר מיתת אדם, ועצם הזה שרשו ועקרו מעצם השמים.

טו. ר"ל על ידי בחינת ענוה תהיה תחיית המתים.

וּבְזָה גַם כֵּן רְמִזוּ חַז"ל לְבְּחִינַת הַכְּנַעַה וְעֵנְוָה, הֵינּוּ מֵה שְׁאָמַר שְׁהָיִי גְרָמָא לִית סוֹבִיל טַעְמָא דְמִזוּנָא, מְרַמָּז לְבְּחִינַת הַכְּנַעַה וְשִׁפְלוּת, נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס שְׁכָל טַעַם הַבְּחִינַת גְּשָׁמִיּוֹת אֵינוֹ נִחְשָׁב לוֹ לְכֻלּוּם, מִפְּנֵי הַשְּׁתוּקוּתוֹ לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, עַל כֵּן לִית סוֹבִיל טַעְמָא כָּלֵל מֵעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל תְּאוּוֹתָיו וְהַשְּׁתוּקוּתוֹ הוּא רַק לְטַעֵם טַעַם טוֹב מִנוּעַם זֵיו ה' וְאֵינוֹ נִהְנֶה פִּי אִם מֵאֲכִילַת מִצְוָה.

When Chazal said that this bone doesn't tolerate food, they were hinting to humility and to a person who is meek in his eyes and the taste of food has no value to him. His desire is solely to serve the Creator and, therefore, he doesn't give significance to the flavors of this world. His only interest and desire is to taste the sweetness of Hashem's light and he, therefore, only partakes in the meals of a mitzvah.

וְעַל כֵּן אֲשַׁתָּאֵר בְּקִיּוּמָא יְתִיר וְכוּ', וְהוּא לְהוֹי עֵיקְרָא דְגוּפָא אֲתַבְנֵי מִנִּיה, הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי בְּחִינָה זוֹ תְהִיָּה תְחִיַּית הַמֵּתִים,

Therefore, Chazal say: "This is the reason this bone remains longer than the others... and the body will be resurrected, primarily from this bone." This is teaching us that humility is the primary source for *techiyat hameitim*, the resurrection of the dead.

וּמְרוּמָז בְּבִרְכָה מְחִיָּה הַמֵּתִים, רָאשֵׁי תְבוֹת מָה,

This is alluded to in the second *berachah* of the Amiddah called מחיה המתים, "Who resurrects the dead." The first letters of מחיה המתים (who resurrects the dead) are מה, "what," which represent humility. This implies that the resurrection will come because of one's humility.

בְּחֵינָה הַשֵּׁיג יִצְחָק וְדָבַק בָּהּ, וְהוֹרִישָׁה
גַּם כֵּן לְיַעֲקֹב, וְיִהְיֶה רְצוֹן שְׁנִירֶשׁ גַּם אָנוּ
אוֹתָהּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

'מַחֲיָה' אוֹתִיּוֹת מָה-חַי, פִּירוּשׁ עַל יְדֵי
בְּחֵינַת 'מָה' שֶׁהוּא עֲנָנָה, יִהְיֶה 'חַי' לְעַתִּיד,
וּבְחֵינָה זֶה נִקְרָאת בְּתוֹאֵל הָאָרֶמִי, וְאוֹתָהּ

'מַחֲיָה' אוֹתִיּוֹת מָה-חַי, פִּירוּשׁ עַל יְדֵי בְּחֵינַת
'מָה' שֶׁהוּא עֲנָנָה, יִהְיֶה 'חַי' לְעַתִּיד,

וְאוֹתָהּ בְּחֵינָה הַשֵּׁיג יִצְחָק וְדָבַק בָּהּ, וְהוֹרִישָׁה
גַּם כֵּן לְיַעֲקֹב.

Furthermore, the letters מחיה, **spell**
מה חי "what - life," which hints to the
idea **that because of** מה, **humility**, חי, **he will live** and be resurrected **in the future**.

**Yitzchak perceived this level of
humility, attached himself to it,
and bequeathed it to Yaakov.**

וּבְחֵינָה זֶה נִקְרָאת בְּתוֹאֵל הָאָרֶמִי,

וְיִהְיֶה רְצוֹן שְׁנִירֶשׁ גַּם אָנוּ אוֹתָהּ, אָמֵן כֵּן יְהִי
רְצוֹן.

This attribute of humility **is called**
בתואל הארמי. When the Torah says that
Yitzchak took Rivka, the daughter of
בתואל [as a wife], it means that he
took the attribute of humility.

**May it be His will that we should
also inherit this humility. Amen, so
may it be His will.**

This year י"ב כסלו (Nov. 28)
שבת פרשת ויצא
will be 180th Yeartzeit of the Rabbi.

Let's do something special for him, something the Rabbi will appreciate, we all know how much the Rabbi yearned and wanted his safer to be published and to be spread through the world. The Bat Ayin did not have kids and he counted the safer as his child, let's join him and be adapted by him and help spread his holy safer.

The **new English translated safer** is almost ready and will be released with י"ב בעזרה **before Pasech**. However, **we can not publish it without the help of the Tzibur**, now is the time, **the Bat Ayin is calling you** and please answer the call.

זנר
אלקים
טרם
יבנה

Sponsor a Parshe
or a dedication and
help get the safer
into print

For more information please contact **Rabbi Yisrael Mendelovits** at:
Israelmendelovits@gmail.com - or please call: 9175865465